СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 79. | Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 4. квітня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 79. | Jersey City, N. J., Wednesday, April 4, 1923. | THREE CENTS

У. Н. СОЮЗ

ПРИЙМАЄ В ЦВІТНІ, МАЮ І В ЧЕРВНІ, 1923, НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ, БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ У. Н. СОЮЗА, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНУЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ, А ТАКОЖ ДІТИЙ!

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ЗА СЕЙ ЧАС У. Н. СОЮЗ ДІЙСНО ЗРІС ЗНАЧНО В СИЛУ ЧЛЕНІВ І МАЙНА ДЛЯ ДОБРА І СЛАВИ УСЬОГО ЧЛЕНСТВА І УКРАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ.

ВІДДІЛИ МОЖУТЬ СІЙ АКЦІЇ ПОМОГТИ ТАКОЖ І ВІДПИСАННЄМ ВСТУПНОГО У СЕБЕ.

ТОЖ ДО ДІЛА, НЕХАЙ ДЕНЬ 1-ого ЛИПНЯ ВИКАЖЕ ВЕЛИКИЙ ЗРІСТ У. Н. СОЮЗА!

ФАБРИКАНТИ З ФОЛ РИВЕР УСТУПАЮТЬ

ФОЛ РИВЕР, Месечузетс, 2. квітня. — Товариство бавовняних фабрикантів зробило на конференції з представниками ткалняної ради предложеннє піднести з днем 30. квітня с. р. робітничу заплату в їх фабриках о 12 і пів процента.

Підвишка відноситься до яких 38,000 робітників сього міста. До згаданої ткалняної ради належить шість великих місцевих юній. Урядники ради, які давнійше предложили були фабрикантам домаганнє підвисшити заплату робітників о 15 процент, заявили своє вдоволеннє з предложення, але сказали, що про принятє його рішати будуть самі члени на зборах своїх юній, які мають відбутися дня 5. квітня. Проти предложення, однак, заявилися урядники конкуренційної юнії „Юнайтид Текстил Воркерс оф Америка", котрі виставили були домаганнє підвисшити заплату робітників о 29 і пів процету, а тепер заявляють, що предложеннє фбарикантів їх не вдоволяє, але ще більше загріває обстоювати своє первісне домаганнє.

ПІДВИШКИ ЗАПЛАТИ ПО ДРУГИХ МІСЦЕВОСТЯХ

НЮ БЕДФОРД, Месечузетс, 2. квітня. — Йдучи за бавовняними фабрикантами з Фол Ривера, місцеве товариство бавовняних фабрикантів оголосило, що й вони підносять робітничу заплату в своїх фабриках о 12 і пів проценту, починаючи з днем 30. квітня с. р.

Підвишка відноситься до понад 40,000 робітників, занятих в нюбедфордських бавовняних прядільнях. Урядники місцевих ткацьких юній висловили вдоволеннє з приводу підвишки.

З Лоренса, Месечузетс, доносять, що там підняли заплату своїм робітникам три фабрики, нанимаючі разом коло тисячі робітників. Також ткалняні фабриканти по Південній Каролайні почали підвисшати робітничу заплату. Те саме доносять зі Західної Верджінії.

ПІДВИШКА ЗАПЛАТИ В БУДІВЕЛЬНІМ ПРОМИСЛІ ПИТСБУРЩИНИ

ПИТСБУРҐ, Па., 2. квітня. — Товариство підприємців в будівельнім промислі оголосило підвишку робітничої заплати. Підвишка виносить від 10 до 15 центів на годину.

Після нової скалї заплати в сьому промислі плата поодиноких ремесел буде виносити на годину: малярів 1 доляра 25 центів; мулярів 1 дол. 40 цнт.; каменярів 1 дол. 25 цнт.; будівляних робітників при зелізі 1 дол. 25 цнт.; носіїв вапна 1 дол.; звичайних робітників 60 центів.

ЗА ПРИСТУПЛЕННЄМ АМЕРИКИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Лорд Роберт Сесил, головний оборонець та творець Ліґи Народів виступав тут з публичним відчитом про сю організацію, доказуючи зібраним, що Злучені Держави повинні приступити до неї.

Сесил доказував, що весь світ становить нині одну родину та що на випадок, як світ не придумає якогось межинародного уряду, грозить нова світова війна та заглада людства. На його погляд, Ліґа Народів не є урядом понад урядами, але висловом співділання держав, якого ціллю є запобігти війни без насильства, через конферованнє. Бесідник вказував на роботу, яку хоче робити Ліґа, на приміри Альбанії та Австрії; з котрих першу Ліґа мала вратувати перед силнійшим переможцем, а другу перед остаточною фінансовою руїною.

АМЕРИКАНЦІ ЗА ВМІШАННЄМ АМЕРИКИ В ПОЛІТИКУ ЕВРОПИ

ДЖЕКСОНВИЛ, Флорида, 2. квітня. — В своїй промові перед місцевою торговельною палатою Джеймс Кокс, бувший демократичний кандидат на президента Злучених Держав, виступив з поглядом, що виною за банкротство американських фармерів є політика теперішньої адміністрації держатися осторонь від европейських справ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Тут виступив майор Джордж Г. Патнем з острою критикою американської політики здержливости від вмішування в европейські справи. На його думку, через сю політику анархія (безладдя) шириться по всему світу.

МАЙНЕРИ ВІДСВЯТКУВАЛИ ЗАВЕДЕННЄ 8-ГОДИННОГО РОБОЧОГО ДНЯ

ГЕЙЗЕЛТОН, Па., 2. квітня. — Майже всі робітники твердого вугільного округа святкували нині заведеннє 8-годинного робочого дня в 1912. році.

Свято зарядила майнерська юнія.

ВИХОДЯТЬ ЮНІЙНІ КОНТРАКТИ

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 2. квітня. — З днем 1. квітня вийшли контракти межи юнією та підприємцями сього округа. Нового контракту ще всі підприємці не підписали. Юнія не зарядила перерви праці в тих, що ще не підписали.

В пенсилвенійськім окрузі твердого вугля виходить контракт з днем 31. серпня. Покищо ще нічого не зроблено для його відновлення, бо всі ждуть на покінченнє праць Гардинґової комісії для відкриття фактів про вуглевий промисел.

АМЕРИКА ВЖЕ НЕ ХОЧЕ ДАВАТИ БІЛЬШЕ ПОМОЧИ ГРЕЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 2. квітня. — Американський Червоний Хрест вже перестає давати допомогу грецьким втікачам перед турецьким наступом. З днем 30. червня с. р. всі урядники сьої орґанізації будуть вже відкликані, а Греція буде мусіти помагати сама собі.

Секретар Гюз написав в тій справі ноту вашінґтонським представникам Англії, Франції та Італії, піддаючи рівночасно думку, що сі держави повинні найти якесь притуловище для грецьких втікачів десь на Середземному Морю.

ПРОЕКТ МЕЖИДЕРЖАВНИХ ЗАКОНІВ ДЛЯ АМЕРИКИ

На відбуваючийся в чілійській столиці Сантіяго Все-американській Конференції має предложити голова чілійський адвокат Алехандро Альварес, так званого правничого комітету сеї конференції проект межидерждвного кодексу (збірника прав), після котрого повинні рядитися межи собою американські держави.

Сей кодекс признає наперед так звану Монорову засаду вона була проголошена президентом Злучених Держав Монров), після котрої ніяка позаамериканська держава не має права захоплювати територій на американськім континенті. Проект Альвареса навіть росширяє засаду Монров так, що ніяка европейська або азійська держава не має права забирати під свою владу американської держави навіть тоді, колиб та держава на се сама згодилася. Чужа держава не має теж права вмішуватися в справи якоїсь американської держави без її виразної згоди. Колиб щось подібного сталося, тоді на оборону такої американської держави малиби поспішити всі держави в Америці.

Межи иншими точками проекту Альвареса є такі постанови, як ґарантія для кождої держави в Америці її самостійности; розтягненнє прибережної полоси з 3 миль на 6; і т. и.

НОВОМОДНИЙ КАВАЛЄР

До суду в Йонкерсі, під Ню Йорком, приведено в неділю якогось Чарлза Смита, 45-літнього кавалера. Його обжаловано за бійку в домі Віліяма Біті. Бійку почав обжалований так: прийшов він на зальоти до пасербиці Віліема і заснув серед горячого залицяння... Коли його дівчина збудила, він так обурився за сей вчинок, що вдарив дівчину в лице. Тепер відтчим приставив кавалера в суд та зажадав від суду покарання та видання йому приказу, аби держався далеко від дому дівчини. Суд вволив волю позовника.

ЗАВОДЯТЬ ПРЕДСТАВЛЕННЯ НА КОРАБЛИ

Найбільший американський пароход „Левіятан" запроваджує музичні концерти. Перше таке представленнє мають дати на нього підчас першої подорожи сього корабля до Европи в червни. Концерти має уряджувати Бернсайд, директор нюйорського Гиподрому.

В той спосіб сей американський корабель буде старатися приєднати назад тих пасажирів, що покинули американські кораблі через прогибіційну заборону.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Членкиця Тов. Запорожська Січ 385 відд. в Міннеаполис, Мінн., Юстина Мелiникiвська, упокоїлась дня 27 марта в Міннеаполис Дженерал Госпитал на уплив крови. Покійна полишила мужа і четверо дітий.

Покійна була родом з Лубянок Висших, повіт Збараж, Галичина.

Вічна її память.

ХТО ХОЧЕ ВДАРИТИ

В нюджерзькім місті Лонг Бренч поповнила самовбийство 20-літна шпитальна доглядачка хорих Гаріет Тейлор. Самовбийства доконала, випиваючи фляшину смаровило, вживане до посріблювання балевих черевиків.

Причиною самовбийства мало бути те, що дівчина захоріла на ноги та мусіла перервати науку в шпитали, щоб лічитися.

В ЦІЛІЙ АМЕРИЦІ РУХ ПРОТИ МОНГОЛІВ

На Все-американській конференції в Сантієго предложено проект боротьби всіх сих держав проти іміграції з Азії. За такою боротьбою мала заявитися передусім Арґентина.

ПОЖАР ЗЕЛІЗНИЧИХ ВАРСТАТІВ

В місті Геґерстави, Меріленд, погоріли зелізничі варстати зелізниці Вестерн Меріленд. Шкода виносить 300,000 долярів. З огляду на те, що поліція робить закид, що причиною пожару був підпал, поліція почала робити слідство, щоби переконатися про правдивість закиду.

ПОХОРОНЕНІ ПІД ЗАВАЛЕНОЮ ВЕЖКОЮ

В Гартфорді, Конектикат, завалилася водна вежа коло фабрики Фулара Буш Ко. Під нею найшло смерть 8 людий. Катастрофа сталася наслідком похитнення величезного збірника на воду підчас уставлювання на нову вежу коло перебудованої фабрики.

СМЕРТЬ АРЕШТАНТА

Дня 27. лютого с. р. вів Франц Пукас, дозорець вязнів у Ширци коло Львова 21-літнього арештанта Андрія Зеховича з відром сміття. Коли дозорець відвернувся, Зехович в миг перескочив огорожу тюремного подвіря і почав тікати. Пукас кинувся його доганяти, а коли побачив, що не дасть ради, стрілив кілька-кратно за вязнем з револьвера. Одна з куль поцілила його в голову і поклала трупом на місци.

ПРЕДСТАВНИКИ ГАЛИЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА У АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІЗИТАТОРА ЕКСЦ. І. ДЖЕНОККІЯ

Дня 8. с. м. приняв на авдієнції апостольський візитатор Дженоккі делеґацію українського селянства, до якої увійшли відпоручники поодиноких повітів. Іменем делеґації промовив Гр. Тершаковець з Комарна. Висловив радість з нагоди приїзду відпоручника Св. престола і попросив передати св. Отцеви привіт українського селянства з країни сліз і горя. Дальше зобразив терпіння українського села, починаючи з часів московського наїзду, а кінчаючи останніми місяцями, коли через тюремні брами перейшли тисячі українських громадян. Зобразив кривди, які заподіяно українському народови на поодиноких ділянках національного життя, а в першу чергу в церковній области. Зворушеним голосом відповів апостольський візитатор. У своїй відповіди зазначив, що знає історію українського народу, а тепер, приглянувшись близше його життю-буттю, цінить його ще більше. Приобіцяв передати прошення українського селянства св. Отцеви і уділив делеґації апостольського благословення.

ДЕМОНСТРАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ У ВАРШАВІ

Дня 23. м. м. відбулася ще одна велика демонстрація безробітних у Варшаві, при чому прийшло до сутичок із поліцією, в яких було кількох ранених з обох сторін. Юрба демонстрантів складалася переважно зі здемобілізованих польських вояків і старших некваліфікованих робітників. Рушила вона спершу під міністерство праці, щоб розвідати, які заходи робить уряд, щоб зліквідувати безробіття. У міністерстві праці делеґації безробітних не принято, а замість того вислано проти юрби поліцію. Тут прийшло до сутички. Після цього юрба рушила під ратуш, де теж не дістала ніякого запевнення про заходи проти безробіття. Щойно під міністерством скарбу, де делеґацію безробітних запевнено, що уряд виасиґнував для них допомогу в висоті 60 міліонів мн. юрба заспокоїлася й розійшлася. Замітне, що щойно після демонстрації товариш міністра скарбу скликав конференцію, щоб нарадитися, в який спосіб зужити 60 міліонів, виасиґнуваних міністерством скарбу. Що-до ліквідації безробіття ніякого конкретного пляну уряд і ще немає.

ФРАНЦУСЬКІ НАЇЗНИКИ УБИВАЮТЬ БЕЗОРУЖНИХ НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ

ЕССЕН, Німеччина, 2. квітня. — Досі вмерло вже 11 осіб наслідком стріляниии французьких жовнірів до німецьких робітників минулої суботи.

Крім того лежить ще 18 тяжко ранених і 10 лекше ранених в шпиталі.

Німецькі лікарі кажуть, що стріли влучили померших і ранених переважно в плечі, що вказує, що робітники вже розходились, коли французькі жовніри стріляли.

Великдень в Ессен був дуже сумний. Десятки тисяч робітників проходилось з родинами в сумному настрою по парках. Французькі летуни розкидали летючки, в яких говорилось, що Французи не винні за суботнішню стрілянину.

СПРАВА МИРА АЛІЯНТІВ З ТУРЕЧЧИНОЮ

ЦАРГОРОД, столиця Туреччини, 2. квітня. — Турецьке правительство приняло умови аліянтів про мировий договір і згодилось прислати свою делеґацію на дальшу конференцію, яка зачнеться в половині сього місяця в Лозанні, у Щвайцарії.

ОПОВІДАЮТЬ, ЩО РОСІЙСЬКИЙ УЧЕНИЙ ВИДУМАВ СПОСІБ УЖИВАННЯ СИЛИ ВОЗДУХА

БЕРЛІН, 2. квітня. — Орган німецького магната Гуґа Стиннеса „Дойтше Алґемайне Цайтунґ" подає телеграму з Уральска, в Росії, яка повідомляє, що тамошній рсоійський професор Ф. Посаков придумав спосіб увязнення сили воздуха для ужитку при двиганню всяких тягарів.

Кореспондент, котрий подає сю відомість, каже, що се викриттє має величезне значіннє і воно богато перевисшує викриттє сили пари й електрики.

Далі він каже, що большевицький уряд держить сей винахід у великій тайні.

КАЖУТЬ, ЩО РОСІЙСЬКИЙ ПРОФЕСОР ВИДУМАВ СПОСІБ ПРИВЕРНЕННЯ ЗОРУ СЛІПИМ

ПЕТРОГРАД, 2. квітня. — Тутки появились вісти, що тутешній професор Кац видумав спосіб привернення зору сліпим.

Він заявляє, що небаром відкриє тайну свого викриття усьому світови.

Над сим викриттем він працював 15 літ.

Тепер проф. Кац жиє у великій нужді.

БОЛЬШЕВИКИ ВИЛАЗЯТЬ ЗІ СВОЄЮ АҐІТАЦІЄЮ ПРОТИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ РЕЛІҐІЇ

МОСКВА, 2. квітня. — Большевики приготовляють велику демонстрацію в Москві і по других містах Росії проти християнської реліґії в день Великодня, 8-ого с. м.

Одна з тутешніх большевицьких ґазет вже згори приготовляє публику до сеї події. Вона містить насміхи і глузовання з християнської реліґії. Та ґазета помістила карикатуру на Ісуса Христа, яка представляє його, що тішиться і погорджує з тим, що капіталісти ограблюють народ.

Се тільки одна з подій у большевицькому поході проти християнської церкви. Вони вже від довшого часу забирають вірним їх церкви і переміняють на забавові місця. Недавно вони узяли дві християнські церкви в Минску, столиці Білоруси, і замінили на клюбові доми.

Одначе мрії і надії большевиків не здійсняться.

Вони ограбили церкви і звели їх на біду. Але власне се не тільки що не одтягнуло людий від церкви, але ще більше їх притягає. Показуеться, що безбожницька аґітація бездоцільна, бо зубожіла церква більше має впливу на маси, які тепер вельми чисельно горнуться до церкви.

ВІДКРИВЕЦЬ ГРОБУ ТУТАНХАМЕНА ТЯЖКО ХОРИЙ

КАЇРО, Египет, Африка, 2. квітня. — Відкривець гробу египетського фараона (короля) Тутанхамена (сперед 3,400 літ), лорд Карнарвон, лежить тут тяжко хорий. Лікарі не мають великої надії на його подужаннє.

ЯКЕ ЇХАЛО, ТАКЕ ЗДИБАЛО

МОСКВА, 2. квітня. — Московський большевицький уряд вислав нині остру ноту до польського правительства, в якій каже, що вмішуваннє Польщі до московської „справедливости" є неприязним актом Польщі супроти Росії.

Досі ґенерального вікарія Бучковича большевики не розстріляли.

КАЙЗЕР РОЗІЙШОВСЯ З ЖІНКОЮ

ЛОНДОН, 2. квітня. — Тутешні часописі доносять, що бувший німецький цісар Вільгелм вже цілком розеднався зі своєю жінкою княгинею Ґермінвою, та що вони небаром розійдуться.

ПРОТИ-ЖИДІВСЬКІ БУЧІ В РУМУНІЇ

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 2. квітня.—Товпа Румунів в місті Ясси напала на жидівську часть міста і збурила її до краю.

В Букарешті румунське правительство не дозволило на поновнє отворення жидівського театру, де грали нюйорські актори, а на який недавно напали румунські антисеміти. Нюйорські актори імовірно покинуть Румунію.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ В БОЛГАРІЇ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 2. квітня. — В Болгарії будуть вибори до парляменту дня 15. с. м. Як загально сподіваються, побідить радикальна селянська партія під проводом премієра Стамбулійського, яку підпирає також король Борис, котрий тішиться великою популярностю серед селянства, але не популярний серед міської буржуазії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНА НЕ ВМОВКАЄ.

Винниченкова „Нова Україна" передруковує низку цікавих виїмків з большевицьких ґазет на Україні та в Росії. Ось харківський „Пролетарій" росписується, як волинський ґуберніяльний відділ ГПУ (наслідники чрезвичайок) попали на слід військово-повстанчої орґанізації, що обхоплювала цілу волинську ґубернію, обнимала останки колишніх повстанчих відділів Тютюника й Палія та звалася волинською повстанчою армією. В звязку з тим доконано арештів 750 людий яко вмішаних в активнім проводі в повстанчому русі. Київська знов ґазета „Пролетарська Правда" доносить, що в Києві піймано головного орґанізатора повстанчого руху в Київщині. отамана Гаєвого; мали його прихопити в самому Києві, де він відбував конференцію з другими повстанцями про орґанізованнє повстання на всю Україну. Та сама ґазета доносить теж з Радомишля, що там розбито ще один повстанчий відділ, на котрого чолі стояли Копило та Матура, а котрий мав великі склади оружжа. В Черкасах знов розбито (чи не провокацією?) відділ отамана Чорного Крука. На правобережній Україні мали арештувати керманичів повстань: Загородного, Залізняка, Гупала, Бондаренка, Яковенка, Голуба, Черкаса і других. І т. д.

Отсі всі вістки, вибрані зі самих большевицьких жерел, вказують на те вдоволеннє з большевицького уряду, яке Україна має проявляти на кождому кроці, після писань московських аґентів. Се живі свідоцтва самих московських окупантів, що український народ не здався ще своїм наїзникам, але далі веде завзяту боротьбу проти насильників. Не втихає на західній Україні війна проти ляцького наїзника, не втихає східна Україна в своїй боротьбі проти московського. Писання московських наймитів про вдоволення українських селян з большевицького уряду така сама свідома, безлична брехня, як писання ляцьких аґентів про згоду українського населення на західній Україні на ляцьку окупацію.

ПОСОЛ МАРКО ЛУЦКЕВИЧ ПРО ПОЛЬЩУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Посол Марко Луцкевич помістив в ґазеті „Дайтше Рундшав фір Полен" (ч. 25) статтю під написом: „Українська меньшість в Польщі", в котрій побіжно зясовує важке положення Українців під польською владою.

В ері парляментаризму гнет національних меньшостий повинен мати якісь границі, — пише Марко Луцкевич. — Не так діється в Польщі. Тут не тільки заборонюється засновувати нові українські школи, але навіть засновані вчасі німецької окупації на Підляші й Поліссю, отже на чисто українській території, в цілости закрито. Скоро тільки Польща ввійшла в західно українські области, де вже тоді в повітах: Біла, Янів, Володова, Берестє, Кобрин, Пинск, Більск і ін. було біля двісті українських шкіл, почалось їх закриванне. Тепер в тих повітах, а також на Холмщині НЕМА АНІ ОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Не так легко пішло на Волині На Волині в противенстві до Холмщини не дійшло ще до того, щоби В ПОЛІЦІЇ НАХОДИЛИСЬ КЛЮЧІ ВІД ЦЕРКОВ. Тут одначе послуженося іншими способами. Українську школу віддано до розпорядимости жандармерії. ЖАНДАРМІВ ПРИЗНАЧУЄТЬСЯ ЗА ВЧИТЕЛІВ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ. Нпр. в селі Шайно, ковельського повіту, такий „вчитель" жандарм Осінський вже третий рік „навчає" українських дітий.

В РУКИ ПОЛІЦІЇ передано теж ГРОМАДСЬКІ УРЯДИ. Так нпр. в місті Люблині іменовано бурмістром тамошнього команданта поліції. Цей „бурмістр" наробив всяких пакостий, а вкінці подався в ліс і–там промишляє бандитизмом. Чи українські посли Волині, Холмщини, Підляша й Полісся зуміють зарадити лихови, — ось питаннє, яке жде відповіди.

Слаба надія, бо коли Поляки нищать українську школу у Східній Галичині, де вони згідно з постановами міжнародного права являються тільки тимчасовими окупантами; коли вони закривають культурні орґанізації чеських кольоністів; коли польська поліція на Холмщині замикає навіть церкви, то приверненнє волі для української школи на Волині не буде легкою справою.

БРАТТЯ АМЕРИКАНЦІ!

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами в старім краю уладжує в другий день Великодних Свят 9. квітня ц. р. як що року т. зв. „Ддень Українського Інваліда", то є збірки в тім дни під церквами на „Фонд Українських Інвалідів". При сій нагоді припинається жертводавцям карточки з написю „Нашим Інвалідам", а також розпродується „Однодніівки", т. є. книжочки з повищою написю.

Виділ Т-ва звертається отже з ласкавим прошеннем до нашої суспільности в Америці уладити також такий „День Українського Ітнліда" і занятись ласкаво збіркою на „Фонд наших Інвалідів" та прислати нам через „Земельний Банк Гіпотечний" у Львові, Підвалле ч. 7. — Наколиб наше прошенне наспіло запізно, то просимо ласкаво устроїти такі збірки у инший відповідний день.

Дякуючи вже згори за ласкаві труди і жертви засилаємо щиро сердечний привіт.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ, УЛ. РУСЬКА 3/II.

З. Лукавецький, голова. **Юрій Ґоцький**, секретар.

„МИ НЕ ДАМОСЬ! НАС БІЛЬШЕ ТУТ!"

(Оригінальна допись „Свободи" з Відня).

День 14. марта, 1923, був для нашої Східної Галичини катастрофальним. Рада амбасадорів у Парижі затвердила східні границі Польщі усталені між Польщею а советами в Ризі і Східну Галичину п р и з н а л а Польщі.

Пуанкаре дуже зрічно і потайно зхарактеризував цілу справу. Право самоозначення народів подоптано ще раз (по сотний чи котрий там раз) а хоч ще в Севрі було застережено, що перед остаточним рішеннем щодо Галичини мають бути переслухані щодо своїх бажань представники людности того краю, то і се зіґноровано для гарних польських очий. Приїзд начальства Галицького Уряду здержувано по можности так, що аж в послідній хвилі дістали вони віза французькі і приїхали але видко тоді, коли вже клямка заскочила

Перші відомости прийшли до Відня 15. марта рано і пополудні. З усього видко, що Полякам удалось „переконати" навіть Італію, що дана ними „воєвудська автономія" є вповні вистарчаюча. Заступник Японії дістав наказ заховуватись пасивно.

Ухвала Конференції амбасадорів, признаюча Польщі право суверенности над Східною Галичиною, звучить ось як:

З уваги на се, що Польща рішилася дати Східній Галичині право автономії з узглядненем етноґрафічних відносинь, як і з уваги на се, що Польща заключила з великими аліянтськими державами договір дотично національних прав меньшостий,—признають великі держави Польщі право суверенности над Східною Галичиною, а Польща переймає господарські (економічні) зобовязання, усталені в сен-жерменськім договорі і частину довгів Австро-Угорщини".

Очевидна річ, що така вістка дуже пригнобила Українців заграницею, хоч не зломила духа і довела зараз до застановлення над сим, як далі боротись за нашу самостійність. Ще сегодня, 17. марта Зах. Укр. товариство Ліґи Народів ухвалило грімкий протест і вислало його на всі кінці світа.

Але і наші браття, посли у варшавськім соймі не похнюти ли голов, а остро, словами завзятущого козака Марка Луцкевича запротестували проти того насильства. Ось як звучить телеґрама, що прийшла сьогодня до одної віденської часописі:

ВАРШАВА, 17. марта. (Приватна телеґрама). — Сьогоднішнє засіданнє сойму мало дуже драматичний перебіг. Соймовий маршалок Ростай (бувший суплєнт ґімназіяльний) перечитав ухвалу ради амбасадорів в справі признання східних границь, після котрої також автономія дана Поляками Східній Галичині вважається завистарчаючу.

В сій хвили піднісся з місця український посол, Марко Луцкевич (з Волині) і крикнув: **„Най жиє Україна! Ми не дамо себе взяти під ноги!"**

Президент (маршалок) візвав його до порядку і виключив його остаточно із засідання сойму на протяг одного місяця. **З уваги на се всі 24 українські посли опустили салю і лише посол Луцкевич лишився.**

Тоді польські посли кинулися на нього і прийшло до бійки. Вкінці шістьох соймових слуг винесло Луцкевича зі салі.

Тільки каже телеґрама часописи „Наєс ахт урблят". Як видно з сеї вісти то не лиш волинсько-холмські укр. посли заде монстрували свою солідарність з Луцкевичем але і галицькі хруні-хлібороби, в котрих мабуть відозвалось українське сумліннє. Лиш мабуть шуя Ільків позістав разом з Поляками. Коли довідаюся, що і він заявив свою солідарність з Луцкевичем — радо зверну йому гонір до кишені і напишу про се до „Свободи".

І поїздка наших делеґатів Брайтера і І. Коссака не пропала надармо, бо радянський уряд бодай вислав зі свого боку протест проти ухвали парижських землетрясців. І сей протест прийшов уже як муштарда по обіді, але він має велику вагу і може стати підставою до дуже далекосяглих подій. Будьщобудь напсував він не мало крови польському міністрови заграничних справ Скржинсько. Вість про сей крок радянської влади звучить ось як:

ХАРКІВ, 15. марта. (Бюро Воль)а. — Український „нарком" для заграничних справ Раковський вислав до англійського, французького й італійського правительства ноту, в котрій, покликуючись на предложенне зроблене польським правительством союзним державам щодо остаточного полагодження справи Східної Галичини, протестує проти кождого, яке би воно не було, порішення про долю Східної Галичини, коли воно буде приняте без участи радянської України.

Нота покликується на те, що голова української делеґації на мирову конференцію в Ризі Иоффе ще тоді подав до відома Конференції заяву загально-російського центрального виконуючого комітету, після котрої повинно полишитись народам замешкуючим Східну Галичину, повне і свобідне право на самоозначеннє.

Нота радянської влади пригадує теж, що людність Східної Галичини всіми силами протестує проти наміру польського правительства стан тимчасової окупації перемінити на сталу анексію.

Нота закінчується заявою, що українське радянське правительство кожде рішеннє, яке яке принято би без попередньої його згоди, і без згоди самої людности, уважати буде за неважне.

Постанова аліянтів щодо Сх. Галичини була до предвидження. Польща занадто вже їм пішла на послуги, щоби аліянтам не віддячились за се.

Але се нас не зломить, а опір нашого народу лише скріпить. Ми в своїм краю — не меньшість, а більшість... **Ми не дамось, нас більше тут!** — відповімо словами одного галицького поета на сю нову провокацію. А за нашим народом на рідній землі стане, я певний сего, як один муж і наша еміґрація за великою водою. Най жиє україна!

Кл. Обух.

ДОПИСИ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Протестаційні збори.

Тов. Вільні Козаки, від. 116 У. Н. С., при співучасти бр. св. Василія, від. 149 Провидіння, відбули протестаційні збори дня 25-го марта, 1923, в галі Гончака при 839 С. Брот стр. Збори вислали протестаційні телеґрами до президента Гардинґа, до секретаря Гюза, до амбасадорів британського, італійського і японського.

ЗА ПРОТЕСТ. КОМІТЕТ:
Павло Стадник, предс.; **Іван Малисяк**, секр.; **Іван Морочко** кас.

—0—

СПРИНҐ ВЕЛІ, Н. Й.

Протест проти забору Галичини ляшнею.

Українська громада в Спринґ Велі, Н. Й., відбула протестаційні збори, на котрих ухвалено вислати два протести в листах.

К. Ільків, секр.

—0—

ДІТРОЙТ, МИШ.

Молода кума — українська патріотка.

У громадянина В. Чмира відбулися хрестини. При тій нагоді гр. Н. Дворчин і гр-нка Марія Station Станіславська, котра була за куму, представили розпучливе положеннє наших братів в старім краю і візвали, щоби гості зложили якісь жертви на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви, щоби вирвати рідний край з ляцького ярма. Гості на їх поклик зложили $15.

Та молода кума, бо заледви числить 17 років, кличе щоби не бракло ані одної куми в Америці чи то на хрестинах, весілях і інших забавах, аби не памятали за наших братів і сестер в старім краю, котрі закуті в ляцькі кайдани. Доти не спічнемо, доки кайданів не пірвемо, і не визволимо наших братів та сестер зпід ярма того відвічного ворога; доки не здобудем самостійної України. Борімся завзято аж до кінця.

Гість.

ПРО ПОЛЬСЬКУ ШОПКУ

—0—

Були в Америці такі штукарі, що „продавали" недотепам бруклинський міст за сто долярів. Дивно було, що найшли ся такі дураки, що далися отак піддурити обманцям.

Аж ось тепер подивіться на ідіотичну Париж! Посходилися світові волокити тай продають ляхам українську землю. А ті дурні навіть і не питають, чия це земля, та чи є на продаж, а „беруть".

*

Ляцький Заглоба, як кождий пянюга, має великий але фальшивий апетит. Ой вдавляться польські черева на смерть українськими галушками та оловяним бобом.

* * *

„Чварти, пйонти... і дзєсьонти розбюр Польскі в 192..?" Хто відгадає докладно, у котрім місяці, дні і році будуть ті нові „розбйори," дістане в нагороду цілий цуґ польських „марок" і два волоски із кучми Падеревського.

*

Польський осел копав тепер українського льва, бо гадає, що лев уже конає. Дурний клапоухий! Лев спить, то ще не почув твого дряхлого копита. Біда тобі, тупоумний, як він пробудиться!

*

Зївнув лев тай проковтнув ворону. Навіть не знав, що у рот впало; гадав, що муха.

Такесаме жде невдовзі звісну білу розтріпану птицю.

Наш чоловік такий чемний, що як має сказати „свиня," то все скаже „вибачте, свиня". Тасама вічливість вимагає, щоб не говорити „Польща", але „вибачте, Польща".

*

Ляхи тому носять рогаті шапки, щоб не можна їх назвати безрогами. Бідна нація, що потребує аж такого способу, аби „ратоваць заґрожони гонор ойчизни".

*

Дивуються люди, що то за птиця у польськім „народовім гербі". Гей, як то забувається старий край! Чи не тямите, що у нас на весну, як повиводилися курятка, качатка і т. д., то стріляли сорок і прибивали їх, розчепірених, на стайні чи шопі. Придивіться добре до польського гербу. Це тасама розчепірена сорока. Як вона шкідлива на ґаздівстві, так і ляшня шкідлива для нашого хліборобського народу".

*

„Познал свуй свеґо". Польський шляґун і московський комісар „далі собє бузі", — поділились Україною, як краденим добром злодії.

„Але же то мнясто назива сєн Рига,
Пшето прентко єден, другі то вшистко вижига".

* * *

Поляки привикли вважати нас за „добри людек", Наша стара культура не давала нам відмщати нашим катам, як слід. Але відтепер у нас має бути зміна, така, аби ляхи забули про „добри людек" раз на все

* * *

Збираймо фонд нагороди для героїв і местників!

* * *

Українській боївці потрібна докладна ліста усіх злющих польських звірюк, які „відзначились" найбільшим варварством супроти Українців. Призбираймо докладний спис тих „богатеруф" а і „богатерек", які добивали наших хорих і ранених; які тортурували вязнів; били засуджених на смерть; і мордували наших безоружних людий. Постараймось о відповідні нагороди для местників!

*

Кождий повстанчий відділ має цілковите право забирати усе добро, яке є в руках ворогів. Наша боївка повинна знати, як і де добути гроший на боротьбу з наїзником. І так Українці відберуть тільки частину своєї власної праці.

М. Пр.

ДОРОГІ БРАТТЯ АМЕРИКАНЦІ!

Христос Воскрес!

Тими словами засилає Вам Дорогі Браття, підписаний Виділ „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами" у Львові привіт та щирі бажання всего найкращого зі Святами Воскресення Христа.

Коли однак станете ділитися „свяченим", не забудьте також згадати і наших нещасних Борців, які посвятили все найдорозше в імя Великої Ідеї, а сьогодня як безпомічні каліки коротають в нужді своє молоде життє. Нехай кождий з Вас, Дорогі Браття, відпустить хоч одну дрібку з Вашого стола на паску для наших Інвалідів. Тим справите велику радість нашим Борцям, бо то буде доказом, що Ви тямите про Них і стараєтесь на кождім кроці принести пільгу Іхньому горю.

Всі жертви на паску проситься ласкаво присилати через Земельний Банк Ґіпотечний у Львові, Підвалле ч. 7.

Рівночасно звертається Виділ ще з горячим зазивом як найчисленнійше вступати в члени „Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами". Се буде доказом Вашої постійної памяти і пошани для наших Інвалідів, а рівночасно обезпечите і зміцните тим робом скупий фонд Товариства, яке взяло на себе так важку задачу як удержанне калік та їх родин, вироблюванне протез (штучних ніг і рук), лічення ран, переводженнє операцій і т. п.

Членська вкладка виносить 1 доляр річно.

Теперішні обставини дуже важкі, бо удержанне одного Інваліда в „Українськім Домі Інвалідів" коштує місячно 250,000 мп. Правда, що на доляри здається не богато, бо тільки 5 дол., але для нас то сума величезна і ми невсилі як слід відповісти своїй задачі, через постійно зростаючу дорожню і брак відповідної готівки.

Длятого ми звертаємося до Вас Дорогі Браття Американці і до Українських Інституцій з горячим зазивом стати також почесними членами нашого Товариства, складаючи 5 дол. місячно як вкладку, а в той спосіб уможливите постійне удержання одного Інваліда, а тим самим зробите велике і благородне діло. Імена Ваші будуть записані золотими буквами в „Пропамятній Книзі". Ми віримо, що найдеться не один засібнійший Українець і Українка, як також і не одна Інституція, які підуть на зустріч нашому зазивови та впишуться на лісту „почесних членів" нашого Товариства. Просимо дуже ласкаво подати нам точно свою адресу, як також і фотоґрафічну знимку, яку ми вправимо до Альбому „почесних членів", а відтак зробиться потрібні відбитки в цілі поміщення їх в календарах, книжках та журналах, які заходами нашого Товариства будуться видавати.

Львів, 14. марта, 1923.

ЗА ВИДІЛ УКР. КР. ТОВ. ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ:

З. Лукавецький, голова. **Юрій Ґоцький**, секретар.

З ОБЄДНАННЯ.

В СПРАВІ СТАТИСТИКИ ПОГИБШИХ ЖОВНІРІВ І ВЕТЕРАНІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

В наших протестаційних телеґрамах ми писали американському правительству, що ми боролись і гинули під американським прапором у світовій війні. Та досі ми не знаємо, кілько саме наших молодих героїв лягло головами на французьких побоєвищах, і взагалі кілько Українців служило вчасі війни при американському війську.

Ми мусимо се знати сейчас, щоб показати правительству і цілому американському народови, кілько наших лягло, не у словах а в числах.

Вагу того повинна зрозуміти вся українська суспільність в Америці, а передівсім ветерани українського роду. Тому ми звертаємось до всіх тих, які знають, або сам іслужили в американському війську, щоби подали нам сейчас слідуючі вказівки:

Імя і назвиско ....
Рік, день і місяць уродження ....
Місце і край уродження ....
Де служив при америк. війску ....
Дивізія ....
Полк ....
Батальон (ескадрон) ....
Компанія (батерія, трупа) ....
Був ранений ....
Теперішна адреса ....
Де похоронений ....

Звідомлення подавати не тільки про погибших, але і всіх тих, які служили при американському війську.

Для скоршого переведення евіденції просимо придержуватись висше поданого взірця. Справа дуже важна. Звідомленне шліть негайно на адресу Обєднання:

OBYEDNANYE
136-8 So. 4th Street, Room 608, Philadelphia, Pa.
Обєднанне Українських Організацій в Америці.

З „ЛІҐИ АМЕР. ГОРОЖАН УКР. РОДУ" В НЮ ЙОРКУ.

Звичайне засіданне членів Ліґи відбудесь сего тижня не в четвер, але **в середу, 4. с. м.**, о годині 8. вечером в сали ч. 3 Нар. Дому при Іст. 6-та улиця.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Жіночий Комітет для Признания Росії з Інтернаціональної Женської Ліґи Свободи і Мира вислав телеграму до президента Гардинґа і секретара Гюза, домагаючися сейчасового признання Росії та домагався сейчасової відповіди? Чи Ви знаєте, що ніхто не потрафить зробити ліпших цигаретків з якогонебудь тютюну як з 100% чистого турецького, який знаходиться в Мюред цигаретках?

ДЕЩО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ АГЕНТІВ-ПРОВОКАТОРІВ

Агентів-провокаторів вживали та вживають московські большевики не лишень для боротьби проти українських повстанців проти московського наїзду, але й для других „революційних справ."

Межи инчим, приміром, вживали їх дуже свобідно для боротьби проти „спекуляції", себ-то торговлі, в часи перед заведенєм дозволу на торговлю („перед новою економічною політикою"). Уряд був навіть оголосив спеціяльний приход для своїх агентів-провокаторів; кождий агент-провокатор, що довів когось до спекуляції, а відтак навів на нього большевицьку поліцію, мав діставати від уряду 5% суми, яку сконфісковано при трусі. Можна собі тепер представити, яке широке поле для агентів-провокаторів відкрито таким розпорядком. Величезна маса бувших царських охранників, людий, випрактикованих на провокації серед революційних кругів, кинулася залюбки заробляти гроші „революційною працею" для большевиків. Вся їх робота полягала на намові знакомого продавати якийнебудь товар на потайнім ринку та запровадженню большевицьких комісарів на час, коли знакомий продавав. Комісарі впадали несподівано на ринок, арештували всіх, що торгували, саджали їх в тюрму, часто відтак розстрілювали, а добро, найдене при „спекулянтах" конфісковано: комісарі мали добро, агенти-провокатори 5% їх вартости. Вистарчило попрацювати в такий провокаторський спосіб коло комісарів, щоби дослужитися гарного становища серед „комуни".

В Києві приміром, прославився був в свій час слідчий місцевої чрезвичайки (надзвичайного революційного суду) Новоженов. Сей комісар вів своє провокаторське діло в той спосіб: наперед, посилав до свого знакомого одного агента-провокатора та пропонував йому тайком добути цукру по дуже низькій ціні; опісля, посилав до нього двох других агентів-провокаторів, які умоляли його в підмилений бік дістати їм за всяку ціну цукру, запевняючи його, що їм ціна не становить ніякої ріжниці, що йому з того прийдуть великі бариші, як не в грошах, то певно в натурі, авансі серед большевиків і т. д. Горожанин, знаючи, чим може справа покінчитися для нього на случай відкриття, блід, трясся, але наконець, голодний та холодний, не видержував, клював вудку, і попадав в лабети большевицького агента-провокатора. Літом 1919. року агенти-провокатори сього Новоженова, — їх так стали звати „новоженцями", — розвели таку широку діяльність, що в місцевій надзвичайній комісії займали цілі три комнати.

Ся провокаційна система не скасована большевиками ще й досі. Її лишень розширено на другі галузи діяльности уряду. З огляду на „нову економічну політику" вона прибрала троха інакші форми на поли торговлі, де вона по части навіть обмежилася. Зате на других полях „вона й поширилася. Большевицькі провідники не то не чують ніякої відрази до агентсько-провокаторської роботи; вони й ще вихваляють провокаторство, а відомий польський шовініст-большевик Дзержинський підчас росправ проти одного соціяліста пішов так далеко, що назвав большевицьке агентство-провокаторство „военною хитростю".

Московський газетяр Надеждін росповідає такий факт з діяльности большевицьких агентів-провокаторів. Підчас заняття Харкова військами Денікіна серед Денікінських офіцирів вештався один тайний агент всеросійської надзвичайної комісії. Серед своїх знакомих, Денікінських офіцирів та їх родин він став розповідати, що хоче дістатися до Москви та питався, чи не хочуть вони передати туди своїм знакомим яких вісток. Він докладно записував всі імена, адреси в спеціяльній книжочці, а потім, дставшися до Москви, зложив сю книжочку в чрезвичайці. Большевики сейчас арештують всіх списаних знакомих та обжаловують їх за зносини з Денікіном та шпіонажу.

Замітний межи инчими був случай одного Шапінського, молодого вченого ентомольоґа, якого большевики оставили при Петровській академії яко людину, яку професори признали дуже цінною. Один з большевицьких шпигів, дставши адрес Шапінського від якогось Данікінського офіцира, прийшов до дому Шапінського, щоби передати йому від знакомого привіт... На привіт Шапінський заявив, що він не памятає імени офіцера.

„Та як?" — говорить большевицький провокатор. „Таж він говорив, що ви з ним разом ходили на університет та працювали в лябораторії".

— „Може бути, але я не памятаю. На всякий случай я дякую вам за переданий привіт. Якжеж він проживає?" — і так далі.

В [illegible] домі Шапінського зявляється большевицька ревізія. Його не було дома, бо він дав дозвіл ночувати в своїй комнаті сестрі свого знакомого, що приїхала в город. Таким чином місто Шапінського поліція піймала та арештувала його знакомго та тогож сестру. Стали глядати за Шапінським. Шапінський вернув рано пароходом. Стрінув його на вулиці один знакомий тай каже: „Не йдіть до дому, бо там була в ночі ревізія, на вас засідаються, арештували Модестова та його сестру."

„Пусте," каже Шапінський, — „то певно якесь непорозуміннє. В мене не могло нічого найти, навіть як ревізію робили. Піду й розясню."

Пішов розясняти. І розяснив. Його знакомий Модестов сидів в тюрмі коло року та вирвався лишень завдяки старанням впливових приятелів. А самого Шапінського, коли прийшов вияснити, арештували та за кілька днів розстріляли, підсунувши йому якесь революційне діло, дарма, що він віддавався виключно науці, а в політику не мішався.

А в який спосіб судять большевицькі суди, най послужать отсі случаї:

Жив в собі в Києві доктор Воскресенський. Міська чрезвичайка шукала за шпигом, який мав виїзджати часто з міста, все з одного двірця, все в військовім уніформі. Чрезвичайка знала про нього, що його називали „по імені-очеству". Миколою Павловичом. Поліція довго шукаала виновника, і нарешті нйшл доктора. Його арештовано, бо чрезвичайка переконалася, що се він виїздив з двірця, що се він доношував свій лікарський военний уніформ, та він звався... Миколою Павловичом. Маючи такі докази в руках, большевицький суд держв Миколу Павловича півтора року в тюрмі. На нічо не помагали докази, свідки, чрезвичайка знала краще, маючи на доказ його вини такі незбиті факти, виїзд з двірця, його уніформ та те, що він зветься Микола, а його батько Павло...

А ось їхав собі до рідного краю в Київа якийсь Павло Кистяковський. Мандрував він по Сибіри 20 літ, і тепер захотілося вернути до рідні. Тимчасом в Києві настав Скоропадський, а міністром при ньому став його кревняк, теж Кистяковський, хоча не Павло, а Ігор. По дорозі Сибіру хтось подав Кистяковському відкриту картку, адресовану до жени професора Погодіна в Києві, з тим, щоби він кинув її по переїзді на українську територію. Кистяковський навіть не звертав уваги на карточку. Тимчасом при пограничнім трусі большевицькі агенти сю карточку найшли. Не було на ній нічого підозрілого: самі поздоровлення, запити за здоровля і т. п. Але мимо сього Кистяковського арештовано та посаджено в тюрму. Три довгі роки каявся він за свою прислугу. Кілько разів він ждав смерти за перевіз карточки. А спасло його нарешті лишень те, що з упадком Скоропадського забувся і Ігор Кистяковський і Павло Кистяковський.

Таких примірів можна начислити без кінця. Се все приміри, взяті з відношення большевицьких комісарів та агентів до своїх земляків, до Москалів. Як вони відносилися до ненависних собі „хахлів," про се й не казати. Історія боротьби проти українських повстанців се одна довга низка лячних, жорстоких вчинків московського провокаторства.

ГИГІЄНА ЛИЦЯ

Гарний вигляд лиця є часто предметом великої жури і богатьох заходів, головно зі сторони „кращої частини людського роду." Цю обставину використовує богато ріжних т. зв. „спеціялістів," які допоручать ріжнородні середники для піднесення краси та для усунення її хиб. Є це звичайно якийсь „крім", „павдер", якась вода, або масть, які треба вживати прямо на лице.

Тимчасом питання краси лиця не є лиш питанням шкіри. Свіжий, гарний вигляд залежить від того, чи усе тіло є здорове, головно-ж від того, чи воно виділює зі себе нечисті і нездорові матеріяли. Коли пори, які виділюють піт, а далі печінка, нирки, жолудок не працюють правильно, тоді і шкіра на лиці дістає пятна, робиться жовтою та появляються на ній прищі. Тому не вистарчає піклуватись самим лицем, треба дбати про все тіло і його здоровля, коли хочеться гарно виглядати. Хтось сказав, що треба „малювати лице зі середини, а не лиш зверха" і в тім є богато правди.

Тому більше, чим иньші середники, на гарний вигляд помагає чистий воздух, провітрювання хати і чистота усего тіла, та відповідний харч. Нездорова їда надмірне пиття алькоголю, душна комната і недостаток руху є головними причинами поганої шкіри на лиці.

Та ще деякі причини, які незалежно від загального здоровля можуть впливати на вигляд лиця. Через те, що шкіра на лици є ніжна, доторкуванняся її нечистими руками може легко викликати якусь місцеву недугу. Доторкаючись клямок від дверий, поруча, беручи у руки гроші, людина набирає на них зародки ріжних недуг, які можуть легко перенесені на лице, викликати на нім якусь висипку або прищі. Тому одним з головних услівій гарного вигляду мусить бути не доторкатись лиця немитими руками. З тим вяжеться і друге правило, а то вживати чужого рушника, ані чужого мила.

Людська шкіра, особливо на лиці і на голові виділює товщ, потрібний для збереження її і волося. Цей товщ надає шкірі і волосю мягкість. Та з другого боку надмір цего товщу ловить на себе нечистоту з воздуха і разом з нею затикає пори, через що спинює правильну працю шкіри. Сему запобігає часте і основне миття лиця. Для тої цілі краще вживати теплої води, бо нею лучше зминяється товщ. Правда, холодна вода оживлює обіг крови, та коли по вмиттю теплою водою, лице витреться добре рушником, то й обіг крови в потрібній мірі оживиться. При цьому слід звернути увагу, що вживання ріжних косметиків, головно пудру і кремів не є нічим іншим, як штучним занечищуванням порів і у своїх наслідках псованням краси лиця.

Тому при вживанні ріжних „середників на красу" треба бути дуже обережним, не вживати їх більше чим конче потреба, а найкраще не вживати зовсім. Коли-ж потреба усунути якесь недомагання шкіри, тоді найкраще порадитись лікаря. Дуже часто вживання невідповідних середників може не лиш пошкодити, але прямо знищити гарний вигляд лиця.

Чистота, достаток сну і руху, відповідний харч — це найкращі косметки. Найгарнійше виглядає лице — здорової людини.

АПОСТ. ВІЗИТАТОР В НАШИХ УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛАХ У ЛЬВОВІ

Апост. візитатор о. Дженокі відвідав деякі українські школи у Львові. Дня 12. с. м. звидів школу Василіянок, а відтак переїхав до міської школи ім. Шашкевича. Але як милувався красними порядками у Василіянок, так видно вразила його міська школа: стара рудер, темний вхід, погані коридарі, деякі малі або потемні кляси, в котрих серед білого дня мусіли світитись електричні лямпи і др. За те представилась красно сама молодь. Зібрана в одній клясі і красно угрупована, відспівала вона в честь гостя три гарні пісні на мішаний хор, а коли катехит у своїй промові підніс, що ся школа за 4 літ свого істнування видала многі ряди поважних люди і поклала добрі заслуги для своєї суспільности та просив о. візитатора о апостольське благословеннє на дальший її успіх, вся молодь впала на коліна. Візитатор зрушений цілим образом підняв з першого ряду маленького хлопчика, поставив на стіл і, цілуючи його, промовив, що цілуючи того хлопчика, цілує і благословить всю молодь сеї школи. Опісля випитував ще учителів, кілько є українських міських шкіл у Львові, кілько кляс і кімнат в сій школі і др. і був здивований, що се одинока українська школа в місті і одинока 7-клясова в краю (на чотири міліони людности), і що та школа не має достаточного числа кімнат ні відповідного поміщення. Пращаючись, сказав до учительства: Я подивляю вашу терпеливість, з якою ви в тих обставинах працюєте і приносите при них красні успіхи. Прикре зверхне враження школи затямив собі добре о. візитатор, бо ще і по кількох днях згадав у другім місці: бідна та школа Шашкевича! Сей суд поважного чужинця над сею школою не є перший. Бож у военнім часі заходили туди ріжні поважні чужі люди і дивувались над її станом.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

(Послідний спис).

(3)

66) З Вотервліт, Н. Й., переслав о. О. Ковальський від Юлії Суптельна 4.00

67) З В. Гомстед, Па., від А. Романкевича, переслав о. Е. Сидоряк 10.00

68) З Ню Йорк Сити, Лука Петрович 5.00

69) З Ню Йорк Сити, Петро Заяць 1.00

70) З Ненті Гло, Па., від Дм. Мах, переслав о. Іван Палій 2.00

71) З Гартфорд, Конн., збірку з віча переслав п. Петро Драпяк 200.00

Зложили: о. М. Олексів 10.00; Д. Каганюк, М. Дерих, І. Саган, М. Корінь, І. Медвідь, З. Процик, І. Бойко, С. Сирока, Д. Гринчук, С. Шаркевич, А. Сович, М. Небожук, А. Сподобиць, М. Ярушевська, П. Драпяк, В. Мовчук, І. Марковський, В. Данилів, Д. Дручок, Т. Бойко, І. Савіцкий, С. Григус, А. Руда, А. Бродрик, І. Новіцкий, І. Данилів, А. Шегда, С. Олексів по 5.00; по 3.00: М. Данилів, Л. Апанович; О. Пилипець 2.50; по 2.00: П. Ґрогоза, М. Хорнат, М. Борнук, Д. Йордан, Л. Вовк, П. Федоран, Е. Гринчук, А. Ковальський, М. Бидлин, П. Адиковський; по 1.00: А. Коба, В. Мовчук, П. Піварчук, А. Пирчак, В. Лукашевич, А. Маслоха, А. Савецкий, М. Ґоґуцка, Е. Олексів, Я. Драпятий, С. Крілина, І. Сеник, І. Бойко, М. Павшак, Ф. Шаркевич, Д. Кучер, К. Гнатюк, М. Гнатюк, І. Семенюк, П. Семенюк, П. Мандзюк, С. Копанецький, І. Каліна; по 50 цнт.: А. Дубінський, М. Олендир; Червінка 25 цнт.; з панахиди 17.90.

72) З Палмертон, Па., збірку переслав о. С. Склепкович 30.00

Зложили: Н. Драган 10.00; Коцюбинський, Я. Грабар, С. Дмитрик і Г. Климишин по 5.00.

73) З Сміт Мил, Па., збірку від Комітету Фонду Нег. Допомоги, переслав п. Іван Бунґа 30.00

Зложили: Бр. св. Анни 10.00; Іван Бунґа (стар.) 2.00; о. Йос. Боднар 1.50; по 1.00: Іван Січка, Василь Ляшінський, Василь Зазворський, Демко Фрич, Вас. Цап; по 50 цнт.: Іван Легдан, Гр. Іванців, Федор Бунґа (стар.), Іван Ворхоляк, Федор Зазворський, Михайло Фенчишин, Дмитро Сорока, Петро Тима, Іван Стронґовський, Юрко Ґондур, Н. Н., Н. Н., Дмитро Копильчак, Мих. Лушяник; по 25 цнт.: Вас. Бунґа, Михайло Зубаль, Іван Циктич, Михайло Колесар, Ів. Васильків, Михайло Михалка, Лесьо Бунґа, Михайло Цибан, Гр. Дяк, Петро Ляшінський, Николай Васильків, Дмитро Стахурський, Василь Легдан, Семко Кость, Андрій Михалка, Гриць Кулинич, Іван Ляхавчак, Іван Бляха.

74) З Вилксбері, Па., збірку переслав о. Михайло Паздрій ..453.75

Зложили: Бр. св. Івана Хрестителя, від У. Н. Союза 100.00; о. Михайло Паздрій, Бр. св. Василія Вел., від 79 Провидіння і парохія св. Ап. Петра і Павла в Вилксбері по 25.00; Ева Ватралик (вдова) 20.00; Бр. св. Ап. Петра і Павла, від 41 Провидіння, М. Б., Теодор Щурко і Іван Бойко по 10.00; Бр. св. Ап. Петра і Павла, від 190 У. Р. С., Віктор Маркович, Стефан Волянський, Юрко Ґлозінський, Семен Петях, Дмитро Надільний і Онуфрій Волянський по 5.00; по 3.00 Василь Бережанський, Михайло Утриско, Ів. Мариконь; по 2.00: Ан. Петришин, Павло Ярома, Ів. Проць, Ник. Ярош, Йосиф Процяк, Кир. Сенюк, Ів. Околович, Мих. Останюк, Ів. Янковський, Дм. Дудик, Петро Адамович, Ів. Винник, Максим Ільків, Дмитро Бурко, Ст. Равлик, Ів. Корцова, Я. Ільків, Мих. Іванів, Григорій Гулька, Іван Халак, Вас. Щурко, Ст. Чипич, Кат. Петяк, Вас. Петях, Мих. Кучів, Теод. Дністрян, Мих. Галдон, Пав. Бомк, Василь Сенюк, Пав. Жеребний; по 1.50: Теод. Катулька, Іван Сенюк, Ів. Іващишин, Іван Лехман; по 1.00: Ник. Литвин, Я. Цюпа, П. Маліборський, Вас. Криминець, Петро Джуан, Ст. Гришик, Ів. Манько, Йосиф Гуменюк, Мих. Присташ, Ілько Байдюк, Іван Таньчук, Ник. Шваничик, Іван Барнась, Дан. Цеплий, Іван Мельник, Йосиф Пех, Л. Фещак, Н. Смаль, Гр. Кузьміньский, Сем. Шопяк, Сем. Фещак, Мав. Александер, Ол. Спась, Афт. Климович, Марія Лабуда, Евсей Хорощак, Р. Скоротинський, Марія Адамович, Іван Завойський, Мих. Максимик, Семен Марич, Теод. Іванів, Василь Возняк, А. Лимич, Дм. Петях, І. Василишин, М. Бутрій, Іван Гаталяк, Вас. Сас, Никола Шиманський, Мих. Індик, Вас. Дибач, Мих. Яцишин, Йосиф Черневич, Мих. Фецур, Михайло Кухта, Мих. Джуґан, Мих. Попович, Мих. Хрущ, Василь Чупіль, Василь Бутрій, Ів. Олувець, Ів. Дністрянський, І. Возняк, Ів. Гладич, Дм. Іванчик, Ол. Іванчик, П. Федаш, Л. Мариконь, Т. Коваль, Гр. Яцур, Ник. Петях, С. Данильчук, Мих. Іванчик, Ол. Лукач, П. Присташ, Ігн. Довжанський, Ник. Потішняк, Мих. Воляр, Василь Петрів, Теод. Ярошинський, Мих. Гуциляк, Ник. Ярошинський, Ник. Шпак, Вас. Грицай, Ів. Воловин, Вас. Магира, Ник. Малий, Ник. Крохмаль, Мих. Возьний, Н. Поступак, Ів. Бурко, Іван Ловас, Гр. Федаш, Ст. Карбовнічак, Гр. Гринько, М. Стабура, Вас. Паленичак, Ник. Мархивка, Іван Мандзій, Павло Кривовяз, Анд. Шавта; Андрій Казимір 75 цнт.; по 50 цнт.: М. Лаврик, Л. Димко, Ілько Кочан, Пав. Шпак, Ник. Антоніщак, М. Довжанський, Анд. Ґабло, Вас. Голавий, Дм. Нагребецький, Ів. Глива, Сем. Барна, Анаст. Даюбак, П. Білинський, Юрко Вацлавський, Іван Литка, І. Лохай, Анна Петях, Анастазія Рульковська, Юрко Луцишин; Іван Чимко 30 цнт.; Іван Соболовський, Семен Яюк, Вас. Досяк і Мих. Кіденко по 25 цнт.; Михайло Лесів 20 цнт.

(Дальше буде).

ДО НАШИХ СПІВАКІВ, МУЗИКІВ ТА СПІВАЦЬКИХ ТОВАРИСТВ

Висший Музичний Інститут ім. М. Лисенка в Станиславові (Східна Галичина), котрий за час свого дворічного істнування успів дуже гарно розвинутися, мусить збудувати собі відповідне приміщення, щоби міг дальше успішно розвиватися. Управа Інститута не в силі сама роздобути великих фондів на ту ціль, тому звертається отсим до всіх Українців що люблять рідну музику і бажають її розвитку, прийти в поміч рідній музичній школі, другій в цілій Галичині, та своїми жертвами причинитися до її піднесення та запевники в сей спосіб її дальший розвиток.

Жертви проситься посилати на адресу директора Музичного Інститута **Осип Залеський, Станиславів, вул. Ґолуховського, ч. 66, Східна Галичина.**

Станиславів, 15. марта 1923 р.

78-79

Малий фейлетон.

ЛЬОЗАННА.

Телеграф розніс по світу вістку, що многонадійна конференція в Льозанні не довела до путнього кінця і гострі розіхались до дому.

Щоб зрозуміти суть річи, треба бути політиком. Але я таки розумію в чому річ, хоч я й не політик. А розумію тому, бо бачу, що політика світова нічим не ріжниться від політики мужицької на селі. І тут і там цілію політики є: собі добре робити, а другого оциганити, одним словом: нажива. Отож міряючи політику в Льозанні нашим мужицьким ліктем, то воно було так: Коли світова війна мала скінчитися, то від центральних держав в першу чергу відскочила знеможена Болгарія, відтак розпалася Австрія, вмерла дісципліна німецької армії і всьо пішло шкереберть. У той час Турок як скочив з Европи, то аж опинився в Анґорі і там міг спочивати. Антанта дуже раділа з тої побіди, диктувала Німцям і Австрії та Болгарії свої „варунки" — а відтак взялась і до Турка. Всі згодились на те, що Турок околів. От зійшлись над ним, щоб поділитись спадщиною, ще заки зроблять „малію", от так теплою рукою. Оден каже: царство йому небесне! добре що хоч довго не мучився. Бо яке то було життя? Кілько то було коло його докторів. Не дармо назвав його покійний цар Олександер чоловіком хорим з над Босфору. І операції ми робили і ампутації, нічого не помогло, а вже послідньої війною доїхав сам собі кінця.

На те каже Англієць: „Хто вмер, то в ямі, а хто живий то з нами". От ми краще поділомося теплою рукою. І я гадаю так: Ти, Французе, візьми собі його сирійський пояс. Гарна штука. Чудесні восточні вишивки. Ти такі річи любиш, бо ти все був мрійчик, естетик, ти все захоплювався красою не лише жінок, але й ріжних веців. Ти, Таліяне, візьми собі його суті штани з матнею, З того жінка вшиє собі гарну спідницю. Трохи воно коротке, але тепер така мода на короткі жіночі спідниці. Возьми собі ще киптарик, щоб тобі в Афиці не було зимно у твоїх походах. Там дуже зимні ночи бувають.

Нашому Грекови даймо за це, що у війну не мішався, постоли і фез. Це як раз для його. Ну, а мені достанеться решта. За те я поплачу всі кошта малії, замовю попа і дяків, дам на подзвінне, справлю поминки, угощу всіх старців, на похороні буде 5. евангелія і „подзенкування" — одним словом справлю такий похорон, який такому покійникові належиться".

Всі з цим поділом буцім то погодились, але крім Англійця кождий думав собі, що йому кривда. А Москаль, котрого до того поділену не кликали, загадав зробити антантникам збитка. Всипав Туркові у ніс табаки. Турок пчихнув здорово і прокинувся. Протер очи і став випростувати руки і ноги, як раз тоді, коли стали його наряджати на лаву. Ну і штуркнув котрогось, иншого коннув. Антантники налякались, як звичайно люде лякаються воскрещого із мертвих.

„А то шельма! ще живий! — заохкали всі і не знали, що робити? Тоді взяв Англієць Грека на бік і каже: „Слухай, голубе, так не може остатись. Ти лицар. Хибаж світ забув, як твій нарід розторощив в старовину одного дужого азіята Перва? А ваш цар Олександер Македонський не воював Азію? І колиб не вмерт був від гішпанки, то нині Греки панувалиб не то в Індіях, але і в Японії. А Птоломей як храбрував з Греками в Єгипті! Такого стратеґіка, як ваша панночка Палас Атене нема на світі, а такому ґенералові, як ваш Арес, то всі Фоші, Людендорфи і як вони там називаються, по табаку... Отож нагадай собі твої славні подвиги і візьмись до Турка добре. Я, бачиш, знемігся вже цею клятою війною, руки мене болять, і ніде правди діти, трохи мені Німець ребер намяв. А ти цілий час спочивав. На тобі доброго англійського боксера першої марки, возьмись до него добре. А як його поконаєш, то дамо тобі одну другу турецьку нивку, та ще й загуменок в Адріянополи, а може і в Царгороді.

Грек, знаєте, крамар, любить заробити легеньким способом, і подумав собі: „Турок слабий, не важко буде його поконати, а нивка одна, друга придасться для дітий. Не возьму я, то возьмуть другі".

— Добре каже, я візьмусь до його.

І зараз скинув свою народню спідницю і надяг салдацькі штани, надів на пальці боксера і пішов на Турка.

Цю розмову підслухав Француз і погадав собі так: „Кращий живий осел, як мертвий філозоф". Що мені з того прийде, що Турок перестане жити, а мій приятель Англієць заробить на коштах похорону і забере спадщину. Не дам Турка. І всунув йому в руку теж боксера французького. „На, каже, боронитись, коли Грек на тебе піде". Грек засукав рукави і став Туркови підсувати „цибульки". Тут вщипне, там вштовхне, достоту так, як кажуть Жиди: гіб ім а зец, інд шлюг ім нішт.

Турок роззвірився, як зачне бити французьким бокесером сюди, туди, тай розбив Грекові те, що у його ще з страинного клясицизму найкращого зосталось т. е. грецький ніс. Зпосочений Грек на втікача тай опинився аж в Атенах.

„Еге! каже, я знаю, хто тому винен — то Атене з Аресом такого накоїли лиха, пощо було братись до війни? „Гайда [illegible] а сам репетує: Англійче, ратуй, пощо мені було давати боксера, нащо було мене в таку справу пхати?

А на те Англієць:

Чи я тому винен, що ти так зледачів? Було не зачіпати, коли ти бачив, що не втреш Туркови носа. Моя хата з краю... Але знаєш що? Я скличу ще одну конференцію до Льозанни, може що для тебе дасться виторгувати, може бодай плястера на розбитий ніс.

І так зійшлась конференція в Льозанні.

Англієць каже до Турка:

— Чого ти так розходився! Велике діло, що тебе Грек зачіпив. Тепер така мода, що оден другого боксує. Це перейшло у спорт. Мені тільки дивно, чого мій приятель Француз у те діло мішався — і поглянув косо у сторону Француза.

А Француз склонився гарно і каже:

— З моєї сторони була це чисто купецка річ. Дали ви Грекові боксера англійської марки, а я дав йому такий самий струмент французької, і саме була нагода переконати на міжнароднім ярмарку, котрий фабрикат ліпший. Сим разом я виграв рекорд і за це нема чого гніватись. Таж кождий уряд обовязаний промисл свого краю підпирати. Мимо того ми останемо сердечними приятелями до смерти.

— Добре, каже Англієць — що було, то прогуло. А тепер поладнаймо справу так: Хай кождий тримає, що взяв в „посядане". Ти, Турку, подай Грекові руку, живіте в згоді, а кошта процесу взаємно зносяться. Ані він тобі, ані ти йому, а нам лиш Дарданелі. Мені тамтуди найблища дорога. Я хочу посіяти на Чорному мору гречку і посадити мандибурку, треба мені там часто їхати. Отож не зачинай воріт. Бо може ось мій приятель оден і другий схоче там теж заорати та посіяти...

А на те вхoдить Москаль. Він на підпитку. Розхрістана червона рубашка, заболочені чоботи, шапка на потилиці.

— Ти Француз, ти Англічанін, тебе ґаварять Дарданелів не трогай, я етава не хачу.

Турок цим підбадхорився ще більше:

— А це ви мудрували... через моє подвіре хоче їздити, та ще й воріт не каже замикати..' Я так не бавлюся.

І заспівав їм арію з оперетки „Фатиніца".

.....венц нам не радзіц
леч запровадзіц лад у себе
вприжуд...

Адією монсіґнорес!

Скочили антантники і хотіли лапати Турка за ногу, та він вже був за дверми і поїхав просто до Анґори.

Ось через що конференція розбилась.

Андрій Чайковський.

ПРОТИСОВІТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ДОНУ

З Москви повідомляють, що в деяких округах Донської области козацтво виступило проти совітської влади і видалило її представників з станиць. В околицях Ростова сконцентрувались значні козачі частини, які мають замір обложити місто. Деякі станиці, видаливши совітських представників, оголосили себе вільними громадами, незалежними від центральної совітської влади. Репресії проти повстанців вже почались. З Царицина направлено червоноармейські частини, які бомбардували станиці, що повстали.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАСТУ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Дня 11. марта відбулися в Ужгороді перші звичайні збори організаторів пласту на Підкарпатській Україні з такою програмою: 1. Звідомлення поодиноких справоздавців, 2. Курс для провідників, 3 Пластова часопись. 4: Пропаганда пласту, 5. Літні табори, 6. Вечерниці.